

„Nielegalny obrót dobrami kultury”

IV Międzynarodowa Konferencja – Rzym 28-30.04.1998 r.

W Rzymie po raz czwarty spotkali się przedstawiciele policji z krajów najbardziej zagrożonych przestępczością przeciwko dobrom kultury. Od ośmiu lat spotkania organizuje włoski Wydział Policji ds. Ochrony Zasobów Sztuki (Comando Carabinieri Tutela Patrimonio Artistico). Jest to jeden z najstarszych i najbardziej zasłużonych specjalistycznych wydziałów policyjnych. Włochy od wielu lat borykają się z kryminalnym zagrożeniem dzieł sztuki. Starając się zminimalizować skutki działań przestępców, wypracowano wiele nowatorskich rozwiązań organizacyjnych i technicznych. Rzym jest również miejscem, w którym w ostatnich latach podejmowano prace legislacyjne zmierzające do zbadania poszczególnych rozwiązań prawnych zakresu restytucji dzieł sztuki oraz opracowania nowych międzynarodowych konwencji. Międzynarodowy Instytut Unifikacji Prawa Prywatnego (UNIDROIT) przygotował projekt konwencji dotyczącej zasad zwrotu skradzionych lub bezprawnie wywiezionych dóbr kultury, która została przyjęta w 1995 r. (problemem prawnym poświęcimy w przyszłości odrębny artykuł).

Program konferencji był niezwykle bogaty. Przedstawiciele kilkunastu krajów przedstawili najczęściej pojawiające się problemy związane z poszukiwaniami dzieł sztuki, ich obiegami na międzynarodowym rynku antykwarycznym i kłopotami ze zwrotem zatrzymanych dóbr prawowitym właścicielom. Na podstawie opisywanych przykładów można było zobaczyć, jak skomplikowane i kręte są drogi skradzionych dzieł sztuki, zanim zostaną zatrzymane przez policję czy służby celne. Zdarzało się, że niektóre obiekty odby-

wały niejako podróż dookoła świata. Wszyscy zgodnie podkreślali, że skuteczność działań jest tym większa, im sprawniejszy jest przepływ informacji na temat poszukiwanych dzieł sztuki. Policja dysponuje pod tym względem dobrym narzędziem, jakim jest Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej (INTERPOL). Nie do końca poszczególne kraje korzystają z tych możliwości. Na przykład informacje z Polski w ciągu kilku lat systematycznie się zmniejszały. W 1996 r. do centrali INTERPOL-u w Lyonie zgłoszono tylko dwa obiekty, a w ubiegłym roku żadnego. Z przedstawianych danych można było

wysnuć pewną prawidłowość. Im bardziej w danym państwie była rozbudowana specjalistyczna jednostka policji do zwalczania kradzieży dzieł sztuki, tym więcej – tak pod względem jakościowym, jak i ilościowym – przesyłano materiałów pomocnych w poszukiwaniach międzynarodowych.

Niezwykle interesująco przedstawiały się również wystąpienia gospodarzy. Szczególnie ciekawe były wypowiedzi przedstawicieli związków antykwariuszy włoskich, którzy bardzo mocno akcentowali gotowość do współpracy z policją z jednej stro-

MINISTERO PER I BENI
CULTURALI E AMBIENTALI

COMANDO CARABINIERI TUTELA PATRIMONIO ARTISTICO

“Cooperazione Internazionale per il contrasto alla
circolazione illecita dei Beni Culturali”

4° CONVEGNO

Roma, 28-29-30 Aprile 1998

ny, z drugiej – podkreślali swoje działania w dobrej wierze i problemy z identyfikacją skradzionych oraz poszukiwanych dzieł sztuki. Goście zza granicy podsumowali wystąpienia włoskich antykwariuszy jednym zdaniem: *Wszędzie jest tak samo*. Podkreślali, że zbyt dużo przedmiotów znajduje się w antykwariatach i domach aukcyjnych, by można było bez pewnego dystansu i ostrożności przyjmować zapewnienia o pełnej gotowości do współpracy.

Na zakończenie konferencji uczestnicy zwiedzili w Zamku Świętego Anioła wystawę dzieł sztuki odzyskanych przez włoskie służby policyjne, celne i skarbowe. Kończąc spotkanie, wiceminister kultury i sztuki podkreślił, że tylko pełna współpraca wszystkich instytucji daje pewne szanse na skuteczną walkę z międzynarodowym zagrożeniem dóbr kultury. Polska również może korzystać z tych propozycji – tylko trzeba chcieć z nich korzystać.

Piotr Ogrodzki

15

Cenne, bezcenne...